

15. MERT 1925

GIMBORA

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA.

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

Benedek Káta rajza

Sündisznócskák iskolája, – Gyönyörűség nézni rája
 Egész éven át magoltak – S végül is mind elhasaltak!

Kis hugom fejénél.

— Irta: VERNES GYÜLA. —

Kicsi hugom sötét szeme pihenőre zárva.
Arca derű, szája mosoly, napsugaras álma.
S mintha égi angyal üdve ölelné át lelkét,
A lelkemben boldogsága gondseregeit ver szét.
Feje körül, mint koszoru, felduzzad a párna...
Meseország tündérlakta csodaföldjén jár ma.
Leánylélke csupa tavasz, arca piros rózsza.
Az én arcom, sápadt arcom, lecsókolná róla.
Aludj, kicsi... Én virrasztok. Bátor harcos őrköd,
Álmodat ne tilje sátán és ne ölje ördög.

Ám az utad rózsza légyen, csupa-csupa bimbó,
Meseország tarka földjén szálljon át a hintó.
És az uton, álom-uton úgy repülj a földre,
Hogy sok álmod a valóság rendre meg ne ölje...
Látod, az én álmodásim lassan véget érnek,
És hogy rendre többet tudok, kevesebbet értek,
Kisfiúi boldog álmom hányszor újra vágyom,
Hogyha éber éjszakákon fetrengék az ágyon.
De ez én jó kis hugomnak olyan legyen álma.
Mintha mindig: nappal, éjjel rózsabimbón járna
(Kolozsvár, 1925.)

Az okos Zsuzsi.

Apró unokáinak meséli ELEK NAGYAPÓ.

Volt egyszer egy szakácsnő, Zsuzsi volt a neve. Hej, okos egy leány volt ez a Zsuzsi! De milyen okos! Hát még a bort, hogy szerette! Az ám, ha szerét ejthette, iszogatótt s mert a bort el is kell nyomtatni, magának kaparintott minden jó falatot. Na, ugy-e, okos leány volt Zsuzsi?

Mondja egyszer a gazdája Zsuzsinak:

— Hallod-e, Zsuzsi, vendéget hivtam vacsorára, süss meg két kakast jó pirosra, ropogósra, érted-e?

— Igenis, értem. — mondta Zsuzsi s nosza, egy-kettőre leölt két szép kakast, leforrázta, megmellesztette, nyársra huzta, forgatta a tűzön, a két kakas meg csak pirult, pirosodott s mire esteledett, alkonyodott, megsült az szép pirosra, ropogósra, meg bizony.

Az ám, de hol a vendég? Az bizony nem jött, a két kakas pedig csak sült, sült, sült, pirult, pirosodott.

Mondja Zsuzsi:

— Jaj, Istenkém, Istenkém, ha még nem jó a vendég, a szép piros pecsenye szénné feketedik!

Nosza, uccu, szaladott a gazda a vendég után, de bezzeg Zsuzsinak sem kellett egyéb, ő meg szaladt a pincébe, csapra ütötte a boros hordót, jól ellátta magát, aztán fel ismét a konyhára, az egyik kakasnak levágta egy szárnyát s megette.

— Hm, hm, — gondolta magában

— mit tettem? Az egyik szárnyát meg-ettem! Ha már így van, azért van a nagy eszem: a másikat is megeszem.

Meg is ette, mert így okoskodott: ha mind a kettőt megeszi, akkor a gazdája észre sem veszi.

No, ha megette, hát megette, nem volt nagy kár érette s mert, hogy sem gazda, sem vendég, Zsuzsi megint lement a pincébe, a hordót csapra ütötte, ivott mint a kefekötő, azután fel a konyhába s mit gondolt, mit nem magában, egyik kakast megette egészen.

— Ej, de jó volt, de finom volt, — mondotta Zsuzsi s most már így okoskodott: Ha az egyiket megettem, megeszem a másikat is s ilyen, olyan, szedte-vette, meg is ette.

Hiszen éppen jókor, mert jött a gazda nagy lihegve, bekiáltott a konyhára:

— Gyorsan, Zsuzsi, tálalj egyszeribe, itt a vendég!

— Igenis, azonnal!

Ölt a gazda asztal mellé, egy nagy-nagy kést szedett elé, a kést fente, fenegette, Zsuzsi pedig csak nevette.

Hát jött a vendég is, kopogott az ajtón. Nosza, Zsuzsi elébe ment szörnyű ijedt arccal:

— Az Istenért, lelkem uram, szaladjon, nehogy itt maradjon!

— Miért? Miért?

Hát nem hallja, hogy a gazdám feni a kést? Minek feni, tudja-e? Mind a két fülét levágja, szörnyű haragjába,

fusson, fusson, gyorsan haza fusson, ha élete kedves!

Bezzeg, hogy futott a vendég, mintha szemét kivették volna, Zsuzsi pedig beszaladott, mintha ölnék, úgy jajgatott:

— Jaj, jaj, micsoda vendég! A két kakast kikapta a tálból s azzal uccu, elszaladott!

— No, ez aztán finom vendég, — mordult fel a gazda. — Legalább az egyiket itt hagyhatta volna!

S uccu, szaladott utána s kiabált veszettül:

— Csak az egyiket! Bár az egyiket! A másikat viheted!

Bezzeg, hogy a vendég nem kakasra, hanem a fülére értette ezt s még jobban szaladott. Örült, hogy ép füllel haza juthatott.

(Kisbácson.)

Sapka cicu kalandjai.

— Írta és rajzolta: IFJ. PRÖHLE VILMOS. —

II.

Utazás Londonba.

Sapka macska kényelmesen heverészelt a konyha előtt, a napon. Nem akarózott a betyárjának sem bogarászni, sem egerészni, mert megérezte a spóron forró tej szagát, a huncut!

Ekkor nagy zörgés-zörgés hallatszott és egy drótostót lépett az udvarra; a válla fele volt aggatva apró, drótból készült egérfogókkal.

— Jo napot kívánom! — kiáltotta, — nem vesznek zegérfogót?

A szakácsné kijött a konyhából.

— Van nekünk egérfogónk, jó ember, — mondta, — jobb mint a magáé! — és Sapkára mutatott.

A tót sunyi, gyilkos pillantást vetett a macskára, aztán amikor a szakácsné visszament a konyhába, villámgyorsan megragadta Sapkát, a tarisznyájába dugta — azzal, uccu, eliramodott, meg sem állt az erdőig, ahol egy terebélyes fa alatt egy üveges tót falatozott. A drótostót leült mellé és elővette Sapkát a tarisznyából.

— Mondok egyet, tót ur, — nyávo-gott Sapka macska, — ha minden egérfogóban volna egy egér és úgy árulná, akkor jobban elhinnék a népek, hogy az egérfogója jó; én hozok magának tiz eleven egeret, ha elereszt.

— Eleresztelek, el, — mondta a drótostót és előhuzta a bicskáját.

— Mit akarsz vele csinálni, Janó? — kérdezte az üveges tót.

— Fogom neki csinálni: Szervusz világ! Ezek pocsik állatok csinálnak nekem sok konkurrinciját!

— Ne csinálj csunyát, — szólt az üveges tót. — Mondok neked okosabb; el fogunk adni ötet. De nem így. Gazdasszonyok szeretni három színű macska,

mondják. szerencsét hozza; be fogunk ötet festeni. Zippeg van nálam sárga kulimász, kell néha zablakhhoz.

Janó beleegyezett és az üveges tót, Sapka jajgatása dacára akkurátosan sárga foltokat festett ömacskaságára. Igazán szép volt most Sapka: fekete, fehér, sárga. Akkor a tótok visszatették a tarisznyába, borovicskát ittak a kulacsukból és utnak indultak.

Amikor egy darabig mendegéltek, egy kis patakon kellett volna keresztül-menni, de a hid korlátjához két fináncszerű egyén támaszkodott.

— Te, — szólt az egyik pénzügyi finánc a másikhoz, — annak a drótostót-nak nagyon dagad a tarisznyája. Fogadjunk, hogy dohányt csempész! — és mindjárt rá is kiáltott a tótra! — Hé, Janó, mi van a tarisznyába?

— Sok kapcát megvan benne, financ ur, — felelte Janó szemlesütve.

De ebben a pillanatban Sapka macska — aki nem esett a feje lágyára — irgalmatlanul elkezdett nyávogni:

— Miau! Miauuú! Mjáú!

— Ej ha! — ragadta meg a finánc Janót. — Hát a te kapcád nyávog? Te istentelen macskatolvaj! Ide azt a lopott cicát!

Janó, mit volt mit tennie, hisz a másik finánc ráfogta a puskáját, — átadta Sapkát a finánc urnak, aki beledugta szolgálati bőrtáskájába és társával együtt faképnél hagyta a tótokat.

— De mit csinálunk ezzel a macskacica-kaccal? — kérdezte az egyik finánc.

— Elvisszük a házigazdámhoz, Cikória természetrajz-tanár urhoz, az jó borralót ad érti.

— Hát mire az neki?

— Áj, nem tudod, hogy mindig veszi a macskákat? Vizvizsekre használja őket.

— Micsodára?

— Vizet itat velük, hogy kibirják-e?

— No, cudar kegyetlen dolog ez a természettudomány!

A városba érve felkeresték Cikória tanár urat. Otthon volt, a gangon pipázgatott.

— Szolgája tanár ur! — köszönt a főfinánc, előhuzva Sapka macskát táská-

jából, akin a sárga festék már teljesen megszáradt — hoztam végre egy gyönyörű kandur macskát!

A tanár ur elejtette a csibukját és minden szál haja az égnek meredt.

— Ezen macska kandur? — dadogta.

— Igenis!

— Ezen kandur macska?

— Igenis!

— Macska, kandur Ön?

— Nem kérem, én pénzügyőr vagyok.

— De kandur ezen macska?

— Ejnye, instálom, tanár ur! Megesküszöm az összes szentekre, hogy kandur! — szólt a finánc türelmét vesztve, — különben tessék jobban meg nézni! — azzal átadta Sapkát a természettudósnak.

A tanár ur szívéhez szorítva a macskát örömeiben táncolni kezdett.

— Hopparé! — egyet ugrott.

— Heuréka! — nagyot ugrott.

— Juppajda! — még nagyobb ugrott.

— Hoppajda! — igazán óriásit ugrott.

Háni néni, a tanár ur öreg gazdaszszonya, aki mindezt látta a konyhaajtóból, a főzőkanállal hadonázva rohant az udvarra:

— Ojjé! Ojjé! A nagyságos ur megbolondult!

— Csendesesen Háni! — szólt Cikória tanár ur. — Maga ehhez nem ért! Megvan a háromszinű kandur! Hurrá!

A fináncok, — amikor a tanár ur egy százas bankót adott nekik a macs-

káért — maguk is azt hitték, hogy a nagyságos ur megzavarodott; de hát ehhez nekik semmi közük; zsebre vágta a százast és elsomfordáltak. Menetközben az egyik vissza szólt:

— A macskát egyébként *Kapcának* hívják!

Sok időbe került, míg a tanár ur meg tudta magyarázni Háni néninek, hogy még eddig senki se látott háromszinű kandurt és hogy az angol muzeum 100,000 font sterlinget tart készen annak az embernek a megjutalmazására, aki odavisz egy háromszinű kandurmacskát; és Háni néni végre is hinni kezdett, mert akárhogy felszófolta az eszt, nem emlékezett rá, hogy valaha is háromszinű férficicát látott volna.

— És *Kapcának* hívják szegényt! — szólt a tanár ur elérékenyülten simogatva *Sapkát*. — No majd adok én neked szebb nevet; mátul fogva *Kand-nak* fognak hívni.

— Mért épen *Kand-nak*? — kérdezte Háni néni.

— Azt majd meglátja, ha utazni fogunk.

Másnap egy különös társaság jelent meg a vasuti állomáson: — Háni néni bodros főkötőben, selyem ruhában; *Cikória tanár ur* fekete szalonkabátban, jobb kezében ezüstgombos esernyőjét, bal kezében egy papagály kalitkát tartva, mely rég elhunyt kedves madaráé volt, de most *Sapka macska*, vagyis új nevén *Kand cica* gubbaszkodott benne. Mentek Londonba, a nagy díjjat felvenni.

A vasuti pénztáros kiszólt a kis ablakból, amikor a jegyet váltották:

— A *Kandur* is utazik?

— A tekintetes *Kand ur* is utazik,

— felelte komolyan *Cikória tanár ur*.

— Akkor ezért külön kell fizetni.

— Birja ez, mint *Rothschild*?

Amikor aztán megérkeztek Londonba, bérkocsit fogadtak és azonnal az angol muzeum igazgatójához siettek.

Az igazgató simára borotvált, kockás ruhájú, elegáns ember volt. *Cikória tanár ur* meghajtotta magát előtte, — mondván:

— Ime, megvan a nagy természeti csoda, a háromszinű kandur!

— Yes! mindjárt megvizsgálom! — szólt az angol és egy porcellán latorba meleg vizet öntött, meg hideg vizet öntött és még valami orvosság-félét is öntött, azzal *Sapkát* a farkánál fogva bele-

mártotta. A folyadék rögtön sárga lett, a tót által festett sárga festék olvadása miatt. — *Cikória tanár ur*nak rettenetesen megnyuult az orra, *Sapka* pedig éktelelenül nyávogott.

Az igazgató ekkor csengetett és egy óriási termetű inas lépett be.

— *John*, — mondta az angol, — dobd ki udvariasan az urakat! Csalók! 123577-ik család a háromszinű kandurral!

Cikória tanár ur és *Háni néni* lehorgasztott fejjel távoztak, mint két szerencsétlen horgász, *Sapka macska* pedig fáradtan kullogott mellettük. És *Sapka* annyira restelte az esetet, hogy amint az utcára értek, elszökött a folyópartra és beszegődött egy Amerikába induló hajóra patkánykapitánynak. Igen szép egyenruhát kapott és majd elfogom mondani az utazását is, meg hogy mit csinált Amerikában. (Sárközujlak)

A HAL.

Tanító: *Jancsi*, mondjál egy állatot.

Jancsi: A hal.

Tanító: Mondjál egy állatot, amely a fára mászik.

Jancsi: Egy bolond hal.

Tanító: Ejnye, hogy mondhatsz ilyet?

Jancsi: Hogyne volna bolond, ha fára mászik?

Dózsa György lázadása.

— Irta: BENEDEK ELEK. —

A nagy király, az erős kezű, igazságos Mátyás után pulya, tehetetlen báb lett Magyarország királya, aki gyámoltalanságában mindenre azt mondja: dobzse, dobzse (jó, jó...) s akit ezért elneveztek Dobzse Lászlónak. Hunyady Mátyás után Dobzse László! Ilyen ember kellett az akkori uraknak: gyáva, férfiatlan, tehetetlen, akivel kényük-kedvük szerint bánnak el. A nagy király fia, Korvin János, csak a középnemességnek s a népnek kellett, de az ifju, 18 éves herceg mögött nem állott egy Szilágyi Mihály, ki öccse dolgát a kezébe vegye s a tapasztalatlan ifjút hitegetik, bolondítják, végre is elűtik a királyságtól ugyanazok az urak, akik Mátyásnak esküvel fogadták, hogy fiát ültetik a királyi székbe! Megkönnyebbülten lélekzettek fel a nagy urak, amikor meghalt az igazságos, a szigorú, pártatlan nagy király s tudni sem akartak a fiáról, aki atyjának nem egy jeles tulajdonságát öröklé. Maga az özvegy királyné legnagyobb ellensége volt az ifju hercegnek. Görccösen ragaszkodik a hatalomhoz s hogy célját elérje, Ulászló cseh királyt szemelte ki férjéül, aki csakugyan számot tartott a magyar koronára, de rajta kívül mások is vágyakoztak rá: az átkos emlékü Frigyes császár fia, Miksa, még pedig »örökös jogon« és Albert lengyel herceg. Mindakettő alkalmasabb lett volna királynak, ha már idegenbe mennek királyért, mint Ulászló, de a magyar uraknak olyan király kellett, akinek »üstökét a markukban tarthatják«. Zápolyai István, akit Mátyás király szegény közneemből nagy méltóságra emelt s ki az időben leggazdagabb embere volt az országnak, két héttel Mátyás halála után felszólította a rendeket, hogy »helyezzék vissza az országot a régi szabadságába, szabadítsák meg a szorongatástól és elnyomatástól«.

Szinte fölösleges magyaroznunk, hogy mit értett Zápolyai az elnyomatás, a régi szabadság alatt. Nem az országra, nem a szegény népre gondolt, hanem a főurakra: ők voltak az »elnyomottak«, ők sirták vissza a »régi szabad-

ságot« vagy igazi nevén nevezve: a királyi tekintélyt és törvényt nem ismerő, korlátlan főúri hatalmat. Ezt a »régi szabadságot« törte meg Mátyás vaskeze, ennek visszaállítására kellett eszköznek Dobzse László. Zápolyai István és Bakócz Tamás érsek, aki szintén Mátyás idejében emelkedett ki a legalacsonyabb sorsból, voltak a főurak vezetői, ezeknek ármánykodása, erőszakoskodása ütötte el Korvin Jánost a királyságtól. Különben Bakócz János vitt oly gyalázatos szerepet, mely emlékét örökre elhomályosítja. Ez a tehetetlen, szertelen hatalomra vágyó ember, aki meg nem engedett módon rengeteg vagyont harácsoltt össze, (övé volt az ország egy hatoda) s aki még a pápai koronát is meg akarta szerezni, a tapasztalatlan Korvin Jánost folyton biztatta, hogy ő lesz a király, de közben rábirta, hogy kössön egyezséget az urakkal arra az esetre, ha mégsem őt választanák meg királynak. János herceg alá is írta az egyezséget, mely szerint, ha királynak nem választanák, birtokában marad minden vagyona s a kezén levő javakért kárpótlást fizetnek neki. De alig írta alá az egyezséget, megbánta, hisz ez tulajdonképpen lemondás volt a trónról. Semmisnek jelentette ki az egyezséget, eltávozott Budáról zsoldosaival a Dráva vidékére, hogy ott majd megszervezi pártját. Késő volt már. A ballépést elkövette, meg kellett ezért lakolnia. Mátyásnak régi hű emberei: Kinizsi Pál, Magyar Balázs s mások siettek utána nagy szerettel, Tolnában utólérték, zsoldosait szétverték s ő maga nagy nehezen menekült meg a koronával. Most már semmi akadályja nem volt Ulászló megválasztásának. Meg is választották s Dobzse László II. Ulászló néven (1490-1516) beleült Mátyás örökébe. Meg is koronázták, mivelhogy Korvin János visszaadta a koronát.

De nemcsak Korvin Jánost csapta be Bakócz Tamás, ugyanígy tett az özvegy királynéval is. Összeeskette ugyan Ulászlóval, de csak azzal a feltétellel, hogy »a házasság titokban marad«; a király meg az uraknak ki-

jelentette az esküvő előtt, hogy megesküszik ugyan a királynéval, de feleségül nem veszi. Ily erkölcstelen alapon még nem koronáztak meg magyar királyt. De hát az uraknak ilyen király kellett: ennek az üstökét markukban tarthatták. Király, aki nemcsak tehetetlen, de nem is ismeri országát, nem tud magyarul, de annyit már hallott az országról, hogy »a magyarországi konyha sokkal zsirosabb a csehországinál!« Király, akinek van hitese felesége, akivel nem él ugyan, de elváltva sincs tőle s megesküszik egy másik asszonnyal, abban a tudatban, hogy ugy sem veszi valósággal feleségül, mert nem is veheti. Szörnyű erkölcstelenség ez, pirulva olvassuk s csak az vigasztal, hogy nem magyar ember követte el.

Kezét, lábát megkötözték Dobzse Lászlónak az urak a királyválasztó országgyűlésen. A főnemesség a maga kezébe ragadja a hatalmat, magának foglalja le a koronázás jogát, a király csak a főpapok és országnagyok hozzájárulásával verethet pénzt. Eltörlik az egyfórintos adót, melyből Mátyás a hadsereget fentartotta, amire csakhamar szertezüllik a híres fekete sereg. Bécs városát, mely »nyögte Mátyás bús hadát«, visszavette Miksa, miután Zápolyai Istvánt, Bécs kapitányát a királyválasztás, a »régí szabadság« visszaszerzése foglalta el. S ez nem volt elég, Miksa betört az országba s egész Pestig nyomult. Békét kellett kötni vele s ebben a békében Ausztria visszazállott Miksa birtokába, jogot szerzett a magyar királyi cím viselésére s őt ismerte el utódjának Dobzse László, ha nem lenne fiu örököse. Albert lengyel herceg is követelte a magyar koronát s ezzel ugy egyeztek ki, hogy átengedték neki Eperjest és Kisszeben.

Az ország déli részén egy ideig a fekete sereg tartotta vissza a törököt, de mikor nem volt miből fizetni, a fekete sereg szertezüllött, rabolt, pusztított mindenfelé, mignem Kinizsi rendes katonasággal és alföldi vasvillás parasztokkal semmisíté meg Mátyás híres seregét. S történik ez abban az időben, midőn nagyobb szükség volt fegyelmezett hadseregre, mint valaha. Az ország védelmére épített végvárak elpusztultak vagy egyes urak kezére kerültek s a király nem tarthatott fenn rendes hadsereget, mert ő maga is szegény volt s csakhamar keservesen kellett tapasztalnia, hogy a magyarországi konyha csak volt zsirosabb, mint a csehországi: oly nagy volt a pénztelenség, a szegénység az udvarban, hogy már a mézáros sem akart húst hitelezni a királyi konyhára! Szegény Dobzse László ugy tett szert pénzre, ahogy lehetett. Mátyás híres könyvtárából sorban adogatta el az értékesebb könyveket s ami könyvet el nem adhatott, azokról az ezüst csattokat adta el. Uralkodásának harmadik esztendejében keservesen panasolta, hogy mióta magyar király, mindössze 40 ezer arany forint folyt be a kincstárába. Am az urak mégis sze-

mére lobbantották, hogy nem védi meg az országot. Ők maguk csak az esetben indulnak hadba bandériumaikkal, ha a király bandériumai nem elégségesek, de az ország határain tul ekkor sem követik a királyt. Mikor aztán a király látta, hogy az urak nemcsak követelnek tőle, de nem adnak, önkényesen vetett ki adót. Kivetette, de behajtani nem tudta. A nemesség megtagadta a törvénytelen adót, több helyen agyonverték az adószedőket, sőt Erdélyben lázadás ütött ki.

Amilyen szegény a király, olyan gazdagok a nagy urak. Zápolyainak egymagának 70 vára és városa volt. Ujlaky Lőrincnek csak a kardkötőjét 70 ezer aranyra becsülték s a haja szála sem görbült meg, mikor a királyt nyilvánosan ökörnek nevezte. Vezettek ugyan hadat ellene, hogy megfenyítsék, de maga a nádor, Zápolyai, elsimitotta a dolgot. Erdélyben a vajda, Báthory István volt a mindenható, valóságos réme a népnek: zsarolta, rabolta, gyötörte s a szabad székelyek közül sokan Moldovába és Havasalföldre bujdosnak, román vajdák jobbágyai lettek, semhogy tovább tűrjék Báthory István kegyetlenkedéseit, kinek az volt a szavajárása: jobb, ha az egész Székelyföldön büdös dögök hevernek, mint hogy székelyek lakjanak rajta. A székelyek már-már felzendültek s így a király kénytelen volt elcsapni a kiskirályt, aki szerencsére, csakhamar meg is halt.

Isméltődni látszott Róbert Károly uralkodásának első ideje, amikor minden főur egy kiskirály volt. A főhatalom a jobbágyorsból hercegprimássá és kancellárá feltolakodott Bakócz Tamás és a köznemesből nádorrá lett Zápolyai István kezében, de sem a jobbágy-ságnak, sem a köznemességnek semmi haszna sincs a vérükből való vér szertelen hatalmában. Ezek csak magukra gondolnak, harácsolják össze a vagyont s követik példájukat a többi világi és egyházi főurak. Egyedül a tróntól elütött Korvin János az, aki becsületesen teljesíti hazafiui kötelességét: ő az, aki Miksa hadait kiveri; ő az, aki hű marad a királyhoz, nemzet-hez s öneki kell legtöbbet szenvednie: soha sincs nyugodalma, folyton zaklatja a vagyonára áhító Zápolyai és Bakócz, izgatják ellene a királyt és sorban szedik el tőle birtokait. Elperelte tőle Bakócz a Hunyadiak ősi jussát, Vajdahunyadot is s amikor fegyverrel védi meg a jussát, a király elveszi tőle a horvát báni méltóságot, melyre a koronáért kárpótlásul emelte volt. De Bakóczal lehetett beszélni annak, akinek pénze volt s Kórvin János ugy szerezte vissza a báni méltóságot, hogy rengeteg summát fizetett érte Bakócznak. Általában jó pénzért mindenre kaphható volt Bakócz Tamás s már külső országokban is vészett hire volt az udvarnak: köztudomásúvá lett, hogy Bakócz Tamás mindenre rábirja a királyt, ha neki jól megfizetik.

A köznemesség nem tűrhette tovább a rettenetes állapotokat, a főurak hatalmaskodását, a maga elnyomatását s az 1497-iki országgyűlésre fejenként jelent meg a Rákos mezején. Tenger panasz zugott föl a nádor ellen, kit többek közt azzal vádoltak, hogy közpénzeket tulajdonított el. Azt kívánják a királytól, hogy a koronát vegye ki Zápolyai és Bakócz kezéből s bizza négy köznemes koronaőrre. Az egyházi férfiak világi hivatalt ne viseljenek, Bakócz a kancellári tisztról mondjon le. A király kénytelen engedni a forrongó nemességnek: Bakócz Tamástól elveszi a kancellári meg a koronaőri tiszteletet, ugyanezt a nádortól is. Bakócz azonnal visszavonult Egerbe, de a köznemesség ezzel sem elégedett meg. Követelte, hogy mondjon le az egri püspökségről is s fossa meg a király az ő kedves emberét a magán birtokaitól is. De bezzeg a király a nemesség e követelését nem teljesítette, sőt, amint az országgyűlés eloszlott, az esztergomi érsekséggel ajándékozta meg Bakóczot.

A köznemesség ugyan nem tudta megsemmisíteni a király kegyeltjét, de országgyűlésről-országgyűlésre mind nagyobb befolyást biztosított magának az ország dolgainak intézésében s határozottan a főnemesség felé kerekedett. Így az 1498-iki országgyűlésen kivívták, hogy a király a rákövetkező négy esztendőben országgyűlést tartson, azután pedig minden három esztendőben egyet s egy országgyűlés sem tarthat tizenöt napnál tovább. Mert azelőtt nem egyszer megtörtént, hogy a főurak valósággal kiéhezették a szegényebb rendű nemességet az országgyűlés elnyújtásával. Ugyanezen az országgyűlésen a törvényszékek főpapi és főúri elnökeinek számát hatról négyre szállították, a köznemeseiket pedig tizennégyről tizenhatra emelték. Ezeknek a köznemes ülnököknek ezentúl helyük volt a királyi tanácsban is. Megállapította ez a gyűlés a trónöröklést is, biztosítván a nemzetnek, amennyiben a királynak fiú örököse nem marad, a szabad királyválasztó jogát. Nevezetes ez az országgyűlés azért is, mert napirendre került Korvin János panaszos levele is, melyben megvádolta Bakóczot, hogy pénzen kellett újra megszereznie a horvát bániságot s mindenféle perrel akarják megfosztani birtokaitól. Pedig akkor már veje volt Frangepán Bernát grófnak s erős támasza volt a hatalmas Frangepán családban. A király küldött ki ugyan bíróságot Korvin panaszaival a megvizsgálására, de a vádlott uraknak volt arra gondjuk, hogy a bírósá-

ság sohase intézze el Korvin János ügyét. Am a köznemesség, mely nemcsak erős szövetségest látott Korvin Jánosban, de esetleg jövődó királyt is, Bakócznak és a többi püspököknek nem tudta megbocsátani a kapzsiságot s a következő országgyűlésen éreztette is ezt az egész egyházi renddel. Törvénybe iktatták, hogy az egyházi férfiak koronaőri tiszteletet nem viselhetnek, sem maguk, sem egyházuk részére jószágot nem szerezhetnek s érvénytelennek mondták ki mindama szerződéseket, melyekben világi urak örökség nélkül való elhalálozásuk esetére egyházi férfiaknak kötötték le jószágait. Érvénytelennek, még az esetben is, ha a király ezeket már jóváhagyta volna. Másfelől azt is törvénybe iktatták, hogy világi egyházi férfiak javait el ne vehessék.

Ez a törvény már a később oly nagy szerepet játszó Werbőczy István műve, azé a nagy tudományú köznemesé, aki akkoriban még ítélőmester volt s e tiszteletben mint jegyző szerepelt az országgyűlésen. A köznemesség előtérbe lépését mutatja az a tény is, hogy Zápolyai István halála után a nádori széket ismét köznemessel töltik be, mégpedig Geréb Péterrel, aki atyafiságban volt a Hunyadi családdal. De az 1504-iki országgyűlésen ismét a főnemesség kerekedett felül s a korán elhunyt Geréb helyébe Perényi Imrét választották, holott a köznemesség Korvin Jánost akarta. Súlyos vádakkal illették a gyűlésen a köznemeseket a királyt és a főurakat. A királynak szemére lobbantották, hogy a vármegyéket országgyűlési végzés nélkül szólítja fel adózásra. Megtámadják a főurakat, akik ezt a királynak tanácsolták, akiknek azonban gondjuk van arra, hogy a saját jobbágyaik ne fizessenek adót. Ujra megállapítják tehát, hogy csak az országgyűlés szavazhat meg adót. Panaszkodtak a főpapokra is, hogy őket és jobbágyukat a tizedek behajtásával mindenféle zaklatják, jogtalanul terhelik s ha ellenszegülnek, kiközösítéssel fenyegetik. Nem tartják tiszteletben a nemesek plébánosválasztó jogát sem.

Mindenki panaszkodik, csak a gyámoltalan király hallgat, pedig talán neki volna legtöbb oka panaszra. Öhelvette egyik cseh titkára panaszkodik, ki ezidőtáiban kelt levelében keservesen panaszolja a király szánalmas, nyomoruságos helyzetét. »Mi itt — írja a cseh titkár — az arany és ezüst halmok között szegénységben élünk és élni fogunk továbbra is.«

Ekkor már a királynak Anna francia her-

Köhögésnél,
hurutnál csak a

SIROMALT

használ!

Biztosan használ, ize jó,
Patikában kapható.

cegnő volt a felesége. A pápa megsemmisítette első házasságát, melyet Borbála brandenburgi örgrófi-kisasszonnyal kötött volt, s megsemmisítette a Beatrixal, Mátyás özvegyével való házasságát is. Idegen földön, Ischia szigetén, kegyelemkenyéren fejezte be dicstelen életét Mátyás özvegye 1508-ban. A királyi udvar szégyensége csak növekedett a király házasságával, mert a királyné nem törődött a nyomorúsággal, ő élt vigan, cicomázta magát s amikor a legnagyobb szükségben sinylődött az udvar, 3500 forintot adott egy drágakövekkel borított kalapért. Azaz adott volna, ha lett volna. De nem volt pénz s a kalap árának fejében lekötötte az amugy is szükös királyi jövedelem egy részét.

Nyomoruságban tengődik a királyi udvar, rettenetes a nép állapota s ugyanakkor Bakócz Tamás fejedelmi pompával vonult be Rómába, hogy megszerezze magának a pápaságot. Miksa császár volt az, aki Bakóczot a pápasággal hitette s abban a reménykedésben, hogy Miksa császár pápaságra segíti, a nagyralátó érsek rávette Ulászlót, hogy 13 éves leányát, Annát, feleségül adja az öreg Miksa császárhoz s ki-

lenc éves fiával, Lajossal meg Mária főhercegnőt vétesse feleségül. Ezzel a kettős házassággal valósággal kiszolgáltatta az országot Miksa császárnak, aki nemcsak hogy tovább viselte a magyar királyi címet, de bele is avatkozott az ország dolgaiba.

[Folytatása következik.]

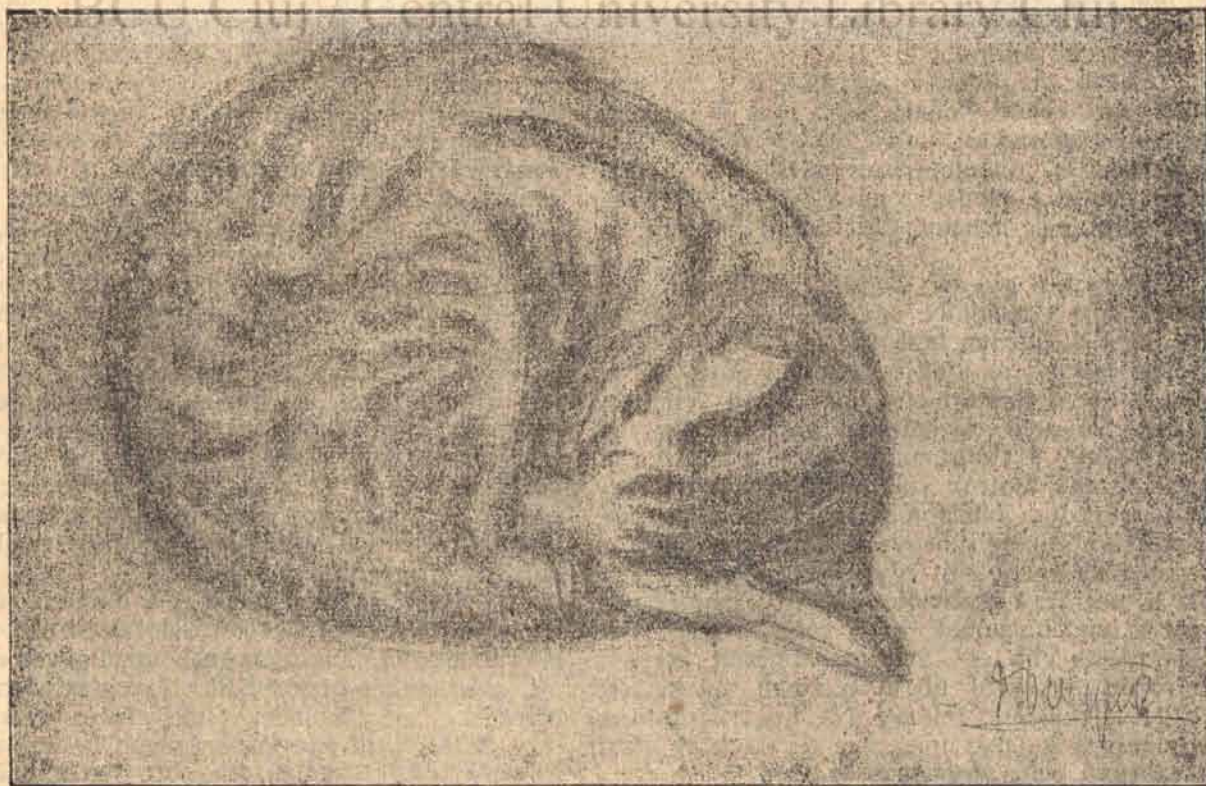
A kis törpe tanácsa.

A multkor az erdön jártomban-keltemben egy fa odvából nagy jajveszékelést hallok. Oda megyek, hát látom, hogy két törpe verekedik. Az egyik fogta a másik szakállát, ez pedig a hajába csimpajkodott. Ugy összezsavarodtak, hogy már a szétválás majdnem lehetetlen volt. Amikor hallották, hogy valaki jön, szétváltak. Egyik elfutott, a másik megbötött egy gyökérbe. Az utóbbit megfogtam. Könyörgött, hogy eresszem el, mert ad egy jó tanácsot: »Tárobmica ketézssejret!«

Értelmét megkapjátok, ha fordítva olvassátok.

[Egrestő.]

BERETZKY ANDRÁS.

**Alszik a cica, mélyen alszik, — Dorombolása messze hallszik,
Miről álmodik más egyébről, — Mint cincogó kicsi egérről.**

A seregélyek.

DIULUI ZAMFIRESCU költeménye.

— Magyarba átültette: Dr. SZEREMLEY ÁKOS. —

Meleg lényével itt a nyár,
Virág a kert, virág a rét,
A galy gyümölcscsel rakva már,
A hárs is ünneplőben áll,
Aranyos nyár van mifelénk!

Im, a reggel kiragyogott
Hajnalvilág mélységiből,
Rét és mező megifjodott
És akkor a falu felől
A csorda megy a hegyre föl.

(Fogarás)

Nyomukban egy raj seregély,
Hullámzóan szálló csapat,
A gaz között el-elvegyül,
A bika szarván is megül
S játszik bohó játékokat.

Aztán suhan a nád felé,
Ég- s földperem hol összefoly,
Egy percre még, im' lathatod,
Nézd földközé... amott... amott...
Mi az a szürke füstgomoly?

Tamás érdeklődik.

(Beszélgetés a vándorpatkányról.)

TAMÁS: Észrevettem már régen, apus, hogy te irtózol a patkánytól. Én csak egyszer láttam még életemben, de nem irtóztam tőle. Meg tudod-e nekem magyarázni, miért haragszol erre az állatra.

APA: Az ilyen állatgyűlöletnek rendszeren több oka szokott lenni. Néha nem is látja az ember világosan az okokat, mégis eltölti lelkét a borzongás. Valahányszor meglátom a patkányt, mindig megborzongok egy kicsit. Megpróbálok egy néhány okát neked megmagyarázni.

Még kis gyerek voltam, amikor élesen bevésődött a lelkembe egy pár kép. A pestisről, erről a szörnyű betegségről olvastam. Terjedése elé ugy szoktak gátat vetni, hogy körülzárják azt a földterületet, amely meg van fertőzve. De szinte lehetetlen megakasztani az elterjedést: ezt ábrázolták azok a képek. Az egyikken egy matróz volt lefestve, amint ágyában nyugodtan pihen, a nyitott ablakon belebeg a pestist ábrázoló szörnyalak, lefekszik a matróz ágyába és a hajóval együtt hosszú utra kél. Ha a matróz a fertőzött vidéken megfordult, már a hajó utasainak nagy része a halál fia. Egy másik kép egy vonatot ábrázolt, mely a fertőzött vidékről fut ki, a vonat tetején ott feküdt a rémalak, jelezve azt, hogy az utasok egyike-másika már meg van fertőzve és viszi a szörnyű betegséget más vidékre.

TAMÁS: Azt mondtad, hogy körülzárják a fertőzött vidéket. Nem volna szabad innen hajót vagy vonatot indítani, hiszen ha eltávoznak az emberek, akkor nem tökéletes a zárlat.

APA: A képek csak azt jelentették, hogy

milyen könnyen terjed ez a szörnyű betegség. Könnyen és gyorsan. Volt még egy harmadik kép is. Az egyik kikötőben árukat emelnek ki a hajóból. A kiemelt áru tetején rajta ül a borzalmas rém. A csomagban fertőzött holmi van. Így kerül a betegség a kikötő-városokba. Az elterjedést csak a legnagyobb kegyetlenséggel lehet meggátolni. Azt az egész területet szorosán körül kell zárni, senkit és semmit sem szabad onnan kiengedni. Ha ott kidühöngi magát a vész, táplálék hiányában megszűnik.

De még a legszorosabb és legkegyetlenebb zárlat sem mindig elegendő a védelemre. Ahhoz a három képhez, melyekről beszéltem, még egy negyediket is festettem volna: egy vándorló patkánycsoportot, mely fölött ott repked a borzalmas szörnyeteg. A megmérgezett patkányhad viszi magával a betegséget. A patkány átszökik a zárlaton, fölhasználja a hajókra, bemászik az emberek lakásaiba és terjeszti a pestist. Ezt még gyermekkoromban olvastam a patkányról s ez az egyik oka, hogy sohase tudtam jó szemmel nézni rá.

TAMÁS: Miért indul el a patkány vándorolni? Más állat akkor vándorol, ha nem kap elég enivalót. A patkánynak mindig van étele ott, ahol ember tartózkodik, hiszen mindenféle maradékot meg hulladékot megrág és felfal.

APA: Volt Európában régen is patkány, de ez a fajta erősen megfogyott. Ezt a tudósok házi patkány néven ismerik. Egy nála vakmerőbb és erősebb patkányfaj óriási rajokban Ázsia felől tört be Európába. Ahol letelepedett, ott nem élhetett meg tőle a gyengébb házi patkány. Mi készítette őket a veszedelmes vállalkozásra, nem tudom. Talán egy fenyegető

áradás elől menekültek, talán az éhség kergette őket, vagy esetleg földrengés riasztotta meg a falánk hadat. Az sem lehetetlen, hogy vándorlási láz lepte meg őket és minden különösebb ok nélkül nekiindultak a világnak.

TAMÁS: De hiszen nagy folyók állták az utjukat.

APA: A vándorpatkány kitűnően uszik. Belevetette magát a folyóba, hajtotta, űzte valami nyugat felé. Képzelheted, micsoda látvány lehetett ez. Ezer meg ezer patkány megvadulva tör előre, fejük felett a ragadozó madarak százzai, utánuk a rókák, nyestek, menyétek meg más ragadozók hada. A patkányhad leapadt, a ragadozók meghíztak. Azt hiszem, ritkán voltak olyan kihízott ragadozók, mint a patkányvándorlás korában. Oroszországban már csoportok váltak el a főhadseregtől, a derékhad azonban nyomult tovább. — Valószínűleg a csapat vége nálunk telepedett meg, mert a legnagyobb rész Oroszország nyugati részén és Lengyelországban elmaradozott. De nem maradt meg sokáig ezen az óriási, de neki szűk földterületen.

A XVIII. században már majdnem minden európai országban megjelent, a XIX. század elején Svájcban is megtalálják. Kevés volt neki Európa. Felopózott a hajókra, átment Amerikába és sok keserű órát szerzett az embereknek az újvilágban is. Hiába zárnak el előtte akármít. A legjobban épített ház is megnyílik számára. Meghuzódik a pincében, a csatornanyílások körül, lyukat ás magának a kemény gerendában is, megfurja a padlót, rést csinál a falakon és belátogat mindenhová. Falánságában összerág mindent, rengeteg kárt csinál. Vakmerő, sőt kihívóan szemtelen. A már nehezen mozgó hizott disznót is megtámadja, lyukat ás szalonnájába, a házi szárnyasok sincsenek biztonságban tőle, sőt számtalanszor előfordult, hogy a mélyen alvó emberbe is beleharapott. Ha elszaporodik, szinte türhetlenné teszi az életet. Különösen az áruval, vagy élelemmel jól megrakott hajó zég-zugaiiban annyira elszaporodik, hogy a hajósoknak kedvük volna megszökni a hajóról. Egy északsarki utazó hajójának alsó része annyira megtelt patkánnyal, hogy a patkányhad az élelem pusztításával már a hajósok biztonságát veszélyeztette. Egy bátor kutyát bocsátottak le a hajó fenékre, de a patkányok állták a harcot. A kutya fájdalmas vonítása hangzott alólról; mire felhozták szegényt, alaposan meg volt sebesítve. Ha ott hagyták volna még egy darab ideig, a patkányok megölték és felfalták volna. A kétségbeesett hajósoknak a sors sietett segítségükre. Egy rókát fogtak; ledobták a hajófenékre. Ez aztán rendet teremtett odalent. Róka komával nem volt kedvük kikezdeni; a koma értette a módját, hol és hogyan kell megragadni a mozgó pecsenyét.

De nem csak a falánsága, kegyetlensége

és vakmerősége miatt haragszom erre az állatra, hanem azért is, mert a mocsokban és a pizsokban is otthonosan érzi magát. A nagy városok csatornáit mindenütt kedves tanyái a patkánynak.

TAMÁS: Miért nem irtják ki ezt az undok állatot? Hiszen bejöhet a szobába is és felmászhat az ágyra is.

APA: Most már félsz egy kicsit tőle, meg kell, hogy nyugtassalak. Nem jön az be hozzád. Kap az jobb ennivalót másutt, hiszen mégis csak fél egy kicsit az embertől. Azomban kiirtani nem lehet. Nagyon szapora. Évenként többször fiadzik s bizony előfordult már az is, hogy egyszerre 18—20 patkánykölyök született. Az anyjuk hűségesen neveli az aranyosokat. Képzelheted, mennyi táplálékra van szüksége. Nem is válogatós. Nekimegy a társának is, ha éhes s felfalja. Ugy-e. undorító? Pusztítja is az ember mindenképpen és nagyon kegyetlenül. Leginkább méreggel irtják. Fogják veremben is. A verem falának azomban nagyon simának kell lennie és az oldalköveknek befelé rézsutosan kell állnia, különben a patkány kimászik. De legjobb védelem a patkányfogó kutya, vagy a bátor macska, mert nem minden macska támadja meg sikerrel. A híres tudósnek Brehmnek volt egy macskája, mely majdnem megjárta. Bátran neki támadott a patkánynak, de az erős állattal nem birt, huzta az magával végig az udvaron a tanyája felé, végre sikerült a macskának úgy beleharapni, hogy megbénította ellenfelét. Ugy látszik, a patkányviadalra készülni kell, tanulatlan, vagy gyöngé cica megjárhatja.

(Budapest)

Milike és a dongó.

— Irtá: KRÜZSELY ERZSÉBET. —

**„Hess te csunya dongó,
Meg ne edd a mézemet!
Én ezt anyukámtól
Uzsonnára kértem!
Hess te csunya dongó,
Repülj ki a kertbe,
Találsz ott majd mézet
Száz virágkehelybe!**

**Hess, te csunya dongó,
Jaj, én félek tőled!
Sok rosszat beszéltek
Már nekem felőled!
Azt mondták: megcsiped
A rossz gyerek orrát!
Én jó leszek mindég!
Hess te, haragszom rád!”**

(Felsővisó.)

Adomák.

Deák Ferenc és a hentes.

Deák Ferencz egy pityergő gyermeket látott az utcán, aki nem volt képes haza találni. Az öreg ur megfogta a gyermek kezét s szépen haza vezette.

A gyermek apja, egy pocakos hentesmester, teli volt hálával és köszönettel. Sőt mi több, zsebébe nyult és Deáknak, akit nem ismert fel, egy forintot akart a markába nyomni. Deák persze visszautasította az ajándékot.

A hentes csak most kezdte észrevenni, hogy az öreg ur talán mégsem olyan közönséges ember, aminőnek kopottas atillája után látszik.

— Ha már a pénzt nem akarja elvenni, — szolt a hentes, — fogadjon el tőlem legalább egy jó tanácsot.

— Egy jó tanács! — mosolygott Deák. — Annak sohasem voltam ellensége. Hadd halljuk!

— Ne egyék nyáron soha tormás virslit. S ha mégis ráfanyalodik, nézze meg jól, mert legtöbb esetben lóhus van benne.

Mit csinálnak a magyarok?

Ferencz császárról tartotta fenn a szózhagyomány ezt a jellemző kis történetet.

Ferencz császár valami terhes nagy adó kivétele után kérdezi a kancellárjától:

— Mit csinálnak a magyarok?

— Esznek, isznak, bárdóznak, — válaszol a kancellár.

— Akkor hát nincs semmi baj! — nyugszik bele a császár és újabb adót rak a magyar nemzet vállaira.

Az új adó után megint csak a kancellárhoz fordult:

— Nos, mit csinálnak a magyarok?

— Dikcióznak, protestálnak! — jelentí a kancellár.

— Se baj, hadd dörögjék ki magukat! — jegyzi meg az uralkodó, s még egyet csavarint az adópréson.

Ezután ismét kérdezi:

— Hát most mit csinálnak a magyarok?

— Hallgatnak és isznak! — hangzik a jelentés.

— Akkor már baj van! — kiált fel az uralkodó. — Most már csakugyan dobni kell valamit a magyaroknak.

S csakugyan 1825-ben, tizenhárom évi önkényuralom után, összehívta a magyar országgyűlést.

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

Névrejtvény.

— Beküldte: VÁRADY PISTA. —

Ferenc, Filadelfia, Imre, Irén,
Lajos, László, Ábel, Dóra, Elek,
Anna.

E nevek kezdőbetűi egy nagy város nevéé adják.

Pótlórejtvény.

— Beküldte: DÉNES EDIT ÉS LACI. —

— ölg	— ur
— vez	— z
— ög	— er
— reg	— sz
— ár	

E kezdőbetűk felülől lefelé olvasva egy fa nevéé adják.

Névrejtvény.

— Beküldte: TAMÁS ANCI. —

Orbán, Róza, Károly, Zsiga, Ottilia
Áron, Lajos, Viktória.

E nevek kezdőbetűi egy erdélyi város nevéé adják.

Betűrejtvény.

— Beküldte: TIREA JUCI és ERZSIKE. —

160 lei Duna

Találós kérdés.

— Beküldte: BERETZKY ANDRÁS. —

Ha elvész a kádár vagy a
huszár, melyikért nagyobb kár?

Pótlórejtvény.

— Beküldte: BERGER SÁNDOR. —

— irány	— ászló
— lga	— lma
— árga	— ános
— as	— laj
— t	— elyem
— ibor	
— arang	

E szavak kezdőbetűi felülől lefelé egy nagy magyar nevéé adják.

Számrejtvény.

— Beküldte: LAIBER DÉNES és ANDOR. —

- 4 8 2 9 Erdőn terem.
- 10 29 12 14 18 Gödör másik neve.
- 1 26 12 19 9 Lovaknak adják.
- 3 10 16 7 Fiunév
- 13 22 26 Kötőszócska.
- 21 28 13 19 Gyümölcs.
- 6 24 7 11 9 Vonatok járnak rajta.
- 5 23 Kerli munka.
- 1—29 Közmondás.

Az áprilisi havi rejtvények megfejtése.

14. szám. Betűrejtvény: Vár udvarán a kert. Csigarejtvény: Ami a másé, nem a Tamásé. Pótlórejtvény: Marosvásárhely. Csigarejtvény: Ki mint vet, úgy arat. Találós kérdés: Semmi. Tréfás kérdés: A hang. Sakkrejtvény: A rossz hír szárnyon jár, a jó hír alig kullog. Név-rejtvény: Dorotya.

4	3	8
9	5	1
2	7	6

15. szám. Keresztrejtvény: Légy, aminek látszani akarsz. Pontrejtvény: Thököly Imre. Betűrejtvény: Pókainé. Sakkrejtvény: Csendes gyermeknek kevés a szava. Kockarejtvény: Edit Déva, Iván, tanu.

16. szám. Betűrejtvények: Kinok és Naplopók. Versesrejtvény: Kép és pék. Szélmalom-rejtvény: Amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra. Találós kérdés: Ökörszem. Pótlórejtvények: 1. Árpád, 2. Töhötöm. Számrejtvény: Egyszer volt Budán kutyavásár.

17. szám. Szent István.

Megfejtették:

Biró Ferenc, Beretky András, Beregi Elza, Sámson Évike, Szaniszló Margit és Irénke, Kaczián Loránd, Vasas Béla, Tarisznyás Janika, Petheő Éva és Adám, Árus Irma, Takó Vanda, Paál Kálmán, Dávid Elza és Gizli, Nemes Béla, Zoll és Magda, Scheidl Anna, Borotnyik Emma és Béla, Gellért Pista, Spielman Julia, Markovits Edith és Dusi, Gábor Babi, Heim Magda, Sárossy Béla, Skrabán Nusi és Jancsi, Györbíró László, Heller Olga, Jerzsák Izabella és Anna, Asztalos Évike, Pavloviciu Edith, Takó Iduka, Baczó László és Ilona, Székely Anikó, Markovics Ella, Labud Anti és Józsi, Szalay Judit, Petőfi Sándor, Bárdos Károly, Szalay Zsuzsa, Szolga Margit, Demény Pál, Varga József, Bródy Tamás, Rotschild Elvira, Bárdos József, Székely Anikó, Lukátsy Cicuka, Rohay Márton, Tátray Barna, Roth Lajos, Hirsch Gizli, Nusi és Baba, Kozma Bözsi, Rotschild Elvira, Wild Frigyes, Gyárfás Magda, Resch Viktor, Dán Lenke, Stern Sándor, Böllöni Feri, Zélig László, Hirsch Kató, Smilovits Frida és Lili, Körtélessy Ernő, Széll Zoltán és László, Cziáky István, Schwartz Magda, Schwartz testvérek, Mózes Márton, Berkovits Irén és Ernő, Singer Pali, Bálint Lucika, Papp Imre és Károly, Harmath Bözsi és Magda, Maksay Sándor, Barna Klári, Az Erzsébet leányiskola növendékei Hátszeg, Csáki Olga, Papp Imre és Károly, Ujházi Olga, Imreh Ill, Dominits Mimi és Laci, Rein Gyula, Kendi Böske, Zárug Lukács és István, Gergely Győző, Ferencz Zoltán, Gizli és Magduska, Oede István, Kovách Piroska,

Oámán Sándor, Jolán, Ellus és Zolti, Finkelstein Irén, Páll Teresi és Ill, Lukátsy Cicuka, Outh Arnold és Viktor Szilvássy Károly, Pálffy Sárka, Oláh Erzsike, Bede Mariska, Markovits Edith és Dusi, Máthé Klárka, Szántó Lill és Józsi, Szathmáry Erzsike, Kiss Margitka, Schropp Teres és Karcsi, Könyöki Évike, Blatt Mariska, Földes László és Imre, Auffenberg Norbert, Fodor Böske, Gergely Gábor, Wilcek Irén, Váro Éva, Sánta Lina, Hirsch Endre, Gléza Irénke, Bari Olga, Pintér István, Paál Kálmán, Takó Vanda és Iduka, Muzsnay Iluska, Vasas Béla, Papp Imre és Károly, Dávid Elza és Gizli, Br. Huszár Károly, Noé Margit, Kun János, Rosmann Elus, Markovits Edith és Dusi, Csillag László, Weinberger László.

A megfejtők között 16 könyvet sorsoltunk ki. Tök-mag őfelsége Elek nagyapó kalapjából a következők nevére huzta ki: Takó Vanda és Iduka, Baróti; Máthé Klárka, Alsóöblikény; Szántó Lill és Józsi, Nagyváradi; Kendi Böske, Székelykeresztúr; Rotschild Elvira, Arad; Cziáky István, Temesvár; Roth Lajos, Erdőd; Berger Kálmán Géza, Nagybánya; Rohay Márta, Nagyenyed; Székely Anikó, Arad; Bródy Tamás és Margit, Kolozsvár; Demény Pál, Gyulafehérvár; Paál Kálmán, Székelyudvarhely; Szathmáry Erzsike, Ditró; Harmath Bözsi és Magda, Torda; Lukátsy Cicuka, Vámfalu.

Kiadóbácsi postája belföldi előfizetőihez.

Szilvássy Károly, Setni. Hirdetésedet sem a Cimborában, sem a Szamosban nem közölhetjük. — Hjadnagy Györgyike, Kovászna. Közöld egész pontosan, melyik számot nem kaptad meg a múlt évről, melyiket nem a folyó évről és ha van belőlük, pótoljuk. — Klünger Paula, Sibiu. A Cimborát részre Str. Engelleiter 24. sz. küldjük. Közöld, nem léves-e a cím.

Kiadóbácsi postája külföldi előfizetőihez.

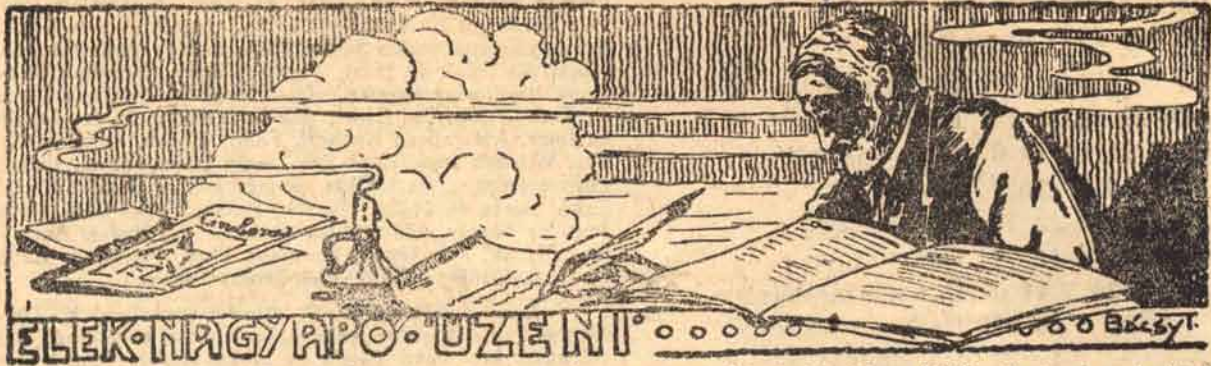
Az alantiek előfizetési díja folyó évi április 1-16i Junius 30-ig ki van egyenlítve: Sebő Bözsike Rimaszombat, Koskó Lenke Rimaszombat, Löwy János Rimaszombat, Weinberger fiuk Rimaszombat, Bálint Juliánna Rimaszombat, Fábián Vilmos Rimaszombat, ifj. Oazsy János Losonc. — Kirner Lajos Losonc, Dékány Lóránt Jánsovcse, Kuhinka Irénke és Klein Miklós Rimaszombat, előfizetési díja április 1-16i Junius 30-ig ki van egyenlítve.

A „CIMBORA” BUDAPESTI KÉPVISELŐJE
dr. Vajda István
 VII. Dohány-utca 12. III. 8.

ELKÉPZELNI SE LEHET szebb, jobb és olcsóbb könyveket a Hoffmann Ferenc ifjusági regényeinél. A MINERVA Irodalmi és Nyomdai Műintézet Rt.-nál (Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria 1.) ezekből a következők kaphatók darabonként 45 leier:

- 1. Küzdelmek.
- 2. A tél birodalmában.
- 3. Viszontagságok a tengeren
- 4. A talizmán.
- 5. A Jóság diadala.
- 6. Frigyes és Pici.
- 7. Ehrlich Jakab.
- 8. Nehéz idő.

Posta útján is megrendelhetők a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.

Földes László és Imre, Szatmár. Bizony, rég nem írtatok s most is azért, mert unakoztatok. Minden unokám azt panaszolja, hogy tulságos sok a tanulnivalója és ti unakoztok? Ezen könnyű segíteni: szépen be kell osztani az időt tanulásra, szórakozásra, olvasásra s akkor úgy eltűnik az unalom, mintha föld nyelte volna el. — Zsigmond Sárka, Cainti. Sok szép ajándékot kaptál a 14. születésnapodra. Anyukádtól kaptál egy nagy színes gummi-labdát, egy szép kis mellül és egy lábla esokoládét, apuka pedig megrendelte a Cimbora könyvestáskáját. Mindennek nagyon örülsz, de legjobban a könyveknek. Méltán, mert a könyv a legjobb barát. Ezidő szerint Sven Hedinnak a „Rejtjelmes India felé” c. két kötetes könyvét olvasod és igen sokat tanulsz belőle, alaposan megismered azt a vidéket, amelyről már a földrajzban tanultál. Valóban, nagy öröm látnom, hogy a szüleid oly nagy gondot fordítanak az olvasmányaidra. Vajha követnék példájukat mindazok, akiknek módjukban áll e példa követése. A jó kívánságaidat köszönöm s viszonzásul adok egy jó tanácsot: csak a jó meleg nyárban járj mezitláb, mert akkor egészséges a mezitláb járás, tavasszal, amint magad tapasztalhattad, bizony veszedelmes. — Fábian Béla. Tudom, hogy hol lakol, de nem írom a neved után, mert kifeleddet a leveledből, már pedig én rá akarom szoktatni minden unokámat arra, hogy a levélírásnak igen fontos szabálya: mikor és hol kell a levél. Rejtvényeidből válogatok. A kiadóbácsinak pedig megüzentem, hogy az előfizetést azért nem küldtél el eddig, mert nem volt időnk rá és „nem is volt miből”. Hát ez az utóbbi előfordul a legjobb családokban is. — Gámán Sándor és Jolán, Marosvásárhely. A napi beszámolóval, sajnálatomra, lekéstél, mert, amint láthatod, már a pályázat eredménye ki van hirdetve. A franciából fordított találós kérdés tulságosan könnyű, de minden esetre jól telted, hogy lefordítottad, mert ezzel is gyakoroltad magadat az írásban és a fordításban. — Bari Olga, Kolozsvár. Üzentem a kiadóbácsinak hogy ezután is küldje a Cimbora, mert te ezután is járatos. — Gléza Irénke. Te is megfélédkeltél arról, hogy hol kell a leveled, pedig a kiadóbácsi helységek szerint vezet be az előfizetőket s így nehezen bukkan majd a nevedre, hogy teljesíthesse a kívánságodat. Ha netalán közbe a kiadóhivatal beszüntetné az ujságot, írd meg a pontos címedet s a kiadóbácsi várni fog az előfizetés megújításával, amíg a szüleid a Regátból hazajönnek. — Váro Éva, Székelyudvarhely. Ha nem csalódom, most találkozom először a neveddel s mert szép kerek betűkkel írsz, szeretném, ha a rejtvénymegfejtés mellett levelet is írnél. — Wilesek Irén, Hátszeg. Ugyanezt üzenem neked is. — Gergely Gábor, Bonyha. Rejtvényeidből válogatok. Leveledet továbbítottam a kiadóhivatalnak. — Fodor Böske, Petrozsény. Dicséretedre válik, ha előfizetői szerzel a Cimborának. Természetes, hogy lehet egy fél évre is előfizetni, hogyne lehetne. A rejtvényeket írjad nagyobb betűkkel, mert nem lehet elgázodni rajtuk. Aufferberg Norbert, Marosvásárhely. A kiadóbácsi pótolja, ha van belőlük fölösleges példány, az 1-4. számot. — Szilvássy Károly, Szinérváralja. Felesleges külön leveleiben megbírálnom a verseidet, mert már több rendben üzentem, hogy a versírás legelemibb szabályaival sem vagy még tisztában, amint hogy nem is lehetsz,

mert a falusi iskolában költészettant nem tanítanak. Amint már tanácsoltam, szerezzél egy költészettant kézikönyvet s emellett, természetesen, olvasd nagy figyelemmel a jelesebb költők verseit. — Maksay Sándor, Marosvásárhely. A napi beszámolóval te is lekéstél, de most újabb pályázat van kihirdetve s igyekezzél, hogy erről ne késsél le, annál is inkább, mert ennél a pályáznál bő alkalmaid nyílik a helyesírás gyakorlatára. — Fodor László, Algyógy. Igazad van, én nem teszek különbséget gyermek és gyermek között, minden jó gyermek unokám, akár előfizetője az ujságnak, akár nem. Persze, arra nem igen vállalkozhatom, hogy külön leveleiben mondjak véleményét a verseidről, de talán lesz valaki, aki közölje veled, hogy az Élet és Halál c. versed határozott tehetségre vall, de tartalmánál fogva nem a Cimbora való. Külömben, amint látom, te még második gimnázista vagy, s igazán van időd arra, hogy a nyilvánosság elé lépj. Addig még sokat és sokat kell tanulnod s tanulmányoznod a jelesebb költőket. — Kllager Ilona, Nagyszeben. Ha végtelenül boldog vagy, hogy olvashatod a Cimbora, én is boldog vagyok, mert napról-napra látom, hogy újabb és újabb unokák vesznek körül engem nagy szeretettel. Képelem, hogy milyen jó dologod van s mennyi jó könyvet olvashatsz, minthogy az édes apád könyvkereskedő, s jó dolga van Paula hugodnak és Öcsike öcsédnek is, ha szeretnek olvasni. É szeretnek ugy-e? Valóban, meghal levelének a végső sora, mely így szól? „Mit mondjak még? Azt, hogy nagyon szeretem Elek nagyapót, pótolja a nagyapáinkat, mert egy sem él.” Az aprillisi es májusi hiányzó számokért nem kell sehoá írnod, mert azokat eddig biztonnyal megkaptad, a rejtvényeidből pedig válogatok. — Beretzky András, Egestő. Végig lapoztad az 1923, 24 és az 1925. évi Cimbora számokat s látvalátad az ujság nagy fejlődését. Ugy látszik, ez lelkesített fel arra, hogy te is szerezzél egy előfizetőt, mert azt hiszed, — és jól hiszed, — hogy mennél többen járattátok a Cimbora, annál szebb és tartalmasabb lesz. A kiadóbácsival közöltem a te nadselű gondolatodat: hogy a nyáron árusíttassa a Cimbora a szovátai fürdőn, mert ott sok külföldi gyermek fordul meg nyáron át. A franciából fordított adoma sorra kerül. — Benkő Laci, Marosvásárhely. A gyümölcsfák már elvirágoztak s mire ezt az üzenetet olvasod, valószínűleg az unokák és a fekete rigók együtt fognak lakmározni a cseresznyefákon. Azt igen helyesen teszed, ha megtanulsz gépen írni, aztán meg olyan írodába mégy majd, ahol románul megtanulsz. Illeik bizony csak egyszer volt nálunk az édesapáddal. Valószínű, hogy sok a dolga, azért nem mutatja magát. Rejtvényeidből válogatok. — Erőss Alfréd, Temesvár. Jól van elgondolva mind a két rajz, de mind a kettőben baj van a lábak és a karok körül. Természetesen, modell nélkül nem is kívánható, hogy jól megrajzold a végtagokat. A képek alá írt versikék pompás kis versikék. — Libiczai Ilona, Székelyudvarhely. Jól reméled, nem haragszom, hiszen sejtettem, hogy a sok tanulás miatt nem írtál oly régóta. Remélem, hogy Udvarhelyen majd találkozunk, mert ha Isten éltet, június 7-én ott leszek. — Weisz Rózsika, Kolozsvár. Ha nem csalódom, most találkozom először a neveddel s remélem, ezután sűrűn találkozom.

Pünkösdi könyvestáska

A Cimbora olcsó könyvvásárja.

Pünkösdi alkalmából 4000 ifjúsági könyvet bocsátunk áruba. Olyan olcsón szabtuk meg e könyvek árát, hogy a tehetős szülők gyermekein felül azok is megszerezhetik könyveiket, akiknek szülei egyébként nem áldozhatnának annyi pénzt gyermekeik szellemi táplálékára. Ez az olcsó könyvvásár a Cimbora husvétii ajándéka, mert sok-sok ezer példányt odaadnak Nektek olcsón, azon az áron alul, amennyibe nekünk ezek a könyvek vannak. — Egy-egy sorozat a következő könyveket tartalmazza:

- Balázs Ferenc: **Mesefolyam.** (Husz mese a szeretetről.) 190 oldal.
 Benedek Elek: **Híres erdélyi magyarok.** (A két Wesselényi, Körösi Csoma Sándor) 84 oldal.
 Benedek Elek: **„Ösike könyve“.** A »nadselü« gondolatok első sorozata.
 Kertész Mihály: **Senki Tamás története.** (Gyermekregény) 128 old.
 Kertész Mihály: **Szökés a teknőben.** (Két kicsapott diák kalandjai a Tiszán) 192 oldal.
 Szondy György: **Börme.** (Egy diák lovagrend története) 169 oldal.
 Benedek Elek: **Cimbora.** 1923. évfolyam II. félév július-decemb. 400 o.
 Benedek Elek: **Cimbora.** 1924. évfolyam I. félév január-június 400 o.

A nyolc könyv pünkösdi ára 280 lel.

Ezért az árért szállítjuk a nyolc könyvet mindazoknak, akik e könyveket **1925. június 15-ig** bezárólag megrendelik. Június 15.-e után e nyolc könyv ára ismét a régi bolti ára, azaz **685 lel.**

Azoknak, akik már 1923-ban is járatták a CIMBORÁT, természetesen nem érdemes a CIMBORA 1923. évi összegyűjtött példányait is megvásárolni és ezeknek a két 1923. évi CIMBORA nélkül a fennmaradt hat kötetet **200 lelért** szállítjuk.

A CIMBORA minden egyes számához 1925. évi június hó 15.-ig egy levelezőlapot mellékelünk, amelyen a könyveket megrendelhetik.

Kérjétek meg kedves szüleiteket, hogy rendeljék meg részletekre a CIMBORA könyvestáskáját, mert ilyen kedvezményes és ritka könyvvásárlási alkalom aligha akad többé.

Megrendeléseket várja a „CIMBORA“ kiadóhivatala.

A „Cimbora“ képes heti gyermeklap előfizetési árai:

CSEHSZLOVÁKIÁBAN:
negyedévre 20, félévre 40,
egész évre 80 cseh korona

MAGYARORSZÁGBAN:
negyedévre 36.000, félévre 72.000,
egész évre 144.000 magyar korona

ROMÁNIÁBAN:
negyedévre 90 leu, félévre
180 leu, egész évre 360 leu.

JUGOSZLÁVIÁBAN:
negyedévre 50, félévre 100,
egész évre 200 dinár

AUSZTRIÁBAN:
negyedévre 28.000, félévre 56.000,
egész évre 112.000 osztrák korona

„Cimbora“ szerkesztősége, kiadóhivatala és megbizottai:

SZERKESZTŐSÉG: Bajani-Mtel [Kisbaczon] u. p.
Bajani-Mare [Nagybaczon] jud. Treiscaune [Há-
romszék megye], Románia. — Főszerkesztő:
Benedek Elek. E címre küldendők a „Cimbora“
részére szánt közlemények, az Elek Nagyapóhoz
írott levelek és rejténymegfejtések.

KIADÓHIVATAL: Satu-Mare [Szatmár], Románia.
Str. Ceza-Voda No. 4.

FIÓRKIADÓHIVATAL: Budapest, VII. Dohány u.
12. III. sz. — A budapesti fiórkkiadóhivatal vezetője:
dr. Vajda István.

CSEHSZLOVÁKIAI MEGBIZOTTAK: Balla József,
Beregszász, Ugocsa-u. 5. Bleicher Simon, Munka-
cevo, Fő-u. 54. Schindler Anna tanárnő, Ratkov-
szky Pál urnál, Jelsava. Fülöp Kálmáné, Rimavska
Sobota, Kohár-u. 32. Wietorisz Gyula, Rimavska
Sobota. Várady Szidónia nyug. polg. isk. tanárnő
Losonc, Rózsa-u. 6. Kormos János nyug. tanító,
Losonc, Kossuth Lajos-utca 17. Gócza András
nyug. tanító, Revuca. Babják János, Urhorod,
Podkarpatski Bank, Menetjegyhivatal. Julius Demjanovits
ürednik, Huste, Okresní Soud. Riedl Béla,
Košice, Eszterházy-utca 20. Turóczy Béla, Ko-
šice, Szlovák Általános Hitelbank tisztviselője.

Az előfizetési díjakat a következőképpen kell befizetni:

CSEHSZLOVÁKIÁBAN:
lakó előfizetőink negyed-
évenként postatakarékpénz-
tári befizetési lapot kapnak.

MAGYARORSZÁGBAN:
lakó előfizetőink negyed-
évenként postatakarékpénz-
tári befizetési lapot kapnak.

ROMÁNIÁBAN:
Tordén Jeszenszky Miklós [str. dr. Ioan
Raftiu 18. sz.], Arad, Barót stb. váro-
sokban a nyugtákat Bihari József
nyug. postafelügyelő három havonként
személyesen mutatja be. — Románia
többi városaiban és falvaiban lakó
előfizetőink a Cimbora-hoz mellékelten
negyedévenként kitöltött postautalványt
kapnak, amelynek összegét bármelyik
postahivatalnál be lehet fizetni.

JUGOSZLÁVIÁBAN:
postautalványon vagy személyes befize-
tés formájában a Kurir hírlap és könyv-
terjesztő vállalatnál Subotica [Szabadka].

AUSZTRIÁBAN:
a Wiener Bankvereinánál a „Szabadsajtó“
Bruchdruckerei u. Zeitungsverlag A. O.
in Satu-Mare (Románien) számlája javára.